

Toetsingscommissie Wet werk en bijstand

Jaarverslag 2009

Juni 2010

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Algemeen
  - 1.1. Incidentele aanvullende uitkering
  - 1.2. Meerjarige aanvullende uitkering
2. Adviezen incidentele aanvullende uitkering
  - 2.1. Overzicht verzoeken en uitgebrachte adviezen
  - 2.2. Bevindingen en aanbevelingen IAU
3. Adviezen meerjarige aanvullende uitkering
  - 3.1. Overzicht verzoeken en uitgebrachte adviezen
  - 3.2. Bevindingen en aanbevelingen MAU

Bijlagen:

1. kernoverzicht van de gemeenten die over 2008 een verzoek hebben ingediend, inclusief kaart
2. overzicht uitputting W-deel in 2008 door de verzoekende gemeenten
3. overzichtskaart landelijke spreiding aanvragen over 2004 t/m 2008

Inleiding

Het jaar 2009 heeft voor de Toetsingscommissie WWB (verder te noemen de commissie) in het teken gestaan van veranderingen en vernieuwing.

De belangrijkste en meest ingrijpende verandering was de inwerkingtreding van de meerjarige aanvullende uitkering (MAU) per 1 januari 2009. Deze nieuwe regeling heeft een groot beslag gelegd op de beschikbare capaciteit van de commissie.

Ter voorbereiding op de eerste adviesronde voor de MAU aan de staatssecretaris, heeft de commissie zich uitgebreid georiënteerd op deze nieuwe regeling en op de nieuwe taakinvulling die deze regeling tot gevolg heeft voor de werkzaamheden van de commissie. Daar waar bij de advisering over verzoeken in het kader van de incidentele aanvullende uitkering (IAU) vooral de situatie op de arbeidsmarkt een rol speelt, dient de commissie zich in het kader van de MAU ook uit te spreken over de effectiviteit van het beleid en de uitvoering van de gemeenten en indien van toepassing ook over de inhoud en kwaliteit van door de gemeenten ontwikkelde plannen voor toekomstig beleid.

In de voorbereidingsfase heeft de commissie een aantal malen van gedachten gewisseld met de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) en met het bureau APE dat in opdracht van SZW onderzoek heeft gedaan naar de werking van het verdeelmodel bij gemeenten die een MAU uitkering hebben aangevraagd. Met IWI zijn in vervolg op deze gesprekken werkafspraken gemaakt over de te volgen procedure en over de inhoud van de door IWI aan de commissie te leveren rapportages.

Alle leden van de commissie hebben actief deelgenomen aan een, in begin 2009 door het ministerie van SZW georganiseerde voorlichtingsbijeenkomst voor gemeenten die mogelijk in aanmerkingen kwamen voor de MAU. Via deze bijeenkomst hebben de leden zich op de eerste plaats een beter beeld kunnen vormen van hoe gemeenten die in beginsel aanspraak zouden kunnen maken op een MAU uitkering, aankijken tegen de MAU en met welke problematiek de gemeenten te maken hadden. Daarnaast stelde deze bijeenkomst de commissie in staat om aan de gemeenten aan te geven welke informatie de commissie van belang acht bij een verzoek voor de MAU en volgens welke criteria de commissie de verzoeken voor een MAU-uitkering zou beoordelen.

De advisering in het kader van de MAU was voor alle betrokken partijen geheel nieuw. Om die reden heeft de commissie veel tijd besteed aan de afhandeling van het verzoeken van de gemeenten. Zo zijn in een tweetal bijeenkomsten alle verzoeken plenair besproken in de voltallige commissie. Voorafgaand hieraan was iedere verzoek al door twee leden van de commissie beoordeeld. Ook is IWI nog in de gelegenheid gesteld om de opgestelde rapportages nader toe te lichten.

In deze "pioniersfase" heeft de commissie besloten om de twee plaatsvervangende leden als volwaardig commissielid te laten functioneren. Daar de MAU een extra taak is bovenop de advisering in het kader van de IAU, heeft de commissie het ministerie van SZW verzocht om het onderscheid tussen plaatsvervangend- en gewoon lid in de toekomst te laten vervallen. Hierop is positief gereageerd.

In 2009 is de eigen website van de commissie geopend. Met deze website heeft de commissie een platform gekregen waarop rechtstreeks met de gemeenten kan worden gecommuniceerd. De informatievoorziening over en weer is hiermee naar het oordeel van de commissie sterk verbeterd. Gelijk met de start van de website heeft de commissie een ander en moderner logo gekregen. In 2009 konden gemeenten de verzoeken om een IAU uitkering voor het eerst indienen via het Digitale Verantwoordingsysteem (DVS). Het merendeel van de gemeenten (49) heeft hiervan gebruik gemaakt. In een aantal gevallen bleek indiening via DVS echter (nog) niet mogelijk te zijn. De commissie heeft de staatssecretaris verzocht om te laten onderzoeken of het systeem zodanig kan worden aangepast dat het mogelijk wordt om het indienen van de verzoeken via DVS in 2010 verplicht en als enige mogelijkheid open te stellen.

De commissie bestond in 2009 uit de heer. Th.J.F.M. Bovens (voorzitter) en de leden mevrouw J.M. Hoogland en de heer R. van der Veen. De plaatsvervangend leden waren de heer A. Mosterd en mevrouw E. Toxopeus. De secretaris was de heer C.A. Westra van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De commissie is in 2009 acht keer bijeengewees (23 januari, 3 februari, 27 maart, 28 mei, 23 juni, 28 augustus, 23, oktober en 16 november).

In 2007 is het systeem van een collectief aan- en aftreden van de commissieleden, waaronder de voorzitter en de plv. leden, gewijzigd in een systeem waarbij jaarlijks één lid wordt vervangen. Met deze wijziging wordt de continuïteit van de commissie beter gewaarborgd.

Op basis van het nieuwe systeem, was 2009 het laatste jaar dat de heer Bovens de commissie voorzat. De heer Bovens is vanaf de installatie van de commissie op 19 november 2004 voorzitter van de commissie geweest. Als zodanig is hij nauw betrokken geweest bij het vormgeven van de beoordelingscriteria van de commissie, de inhoud van de adviezen aan de staatssecretaris en de

samenstelling en werkwijze van de commissie in het kader van de IAU. Hetzelfde geldt voor de advisering rondom de MAU. Dankzij zijn inbreng in de discussies en het bevolgen voorzitterschap dat gekenmerkt wordt door een grote betrokkenheid bij en kennis van de gemeentelijk uitvoeringspraktijk, heeft de commissie in korte tijd de status van een alom gewaardeerde commissie weten op te bouwen. De heer Bovens is per 1 januari 2010 opgevolgd door de heer R. van der Veen, tot dan toe lid van de commissie.

De voorzitter van de Toetsingscommissie Wet werk en bijstand,
R. van der Veen

De secretaris van de Toetsingscommissie Wet werk en bijstand,
C.A. Westra

1. Algemeen

Op grond van artikel 74 van de Wet werk en bijstand (WWB) kan aan een gemeente op verzoek van het college van burgemeester en wethouders een incidentele- of een meerjarige aanvullende uitkering voor het inkomensdeel WWB worden verstrekt, indien de door de gemeente gemaakte kosten van algemene bijstand hoger zijn dan de daarvoor verstrekte uitkering.

Artikel 73 van de WWB bepaalt dat er een onafhankelijke commissie is die tot taak heeft een oordeel te geven over een dergelijk verzoek.

De voorwaarden waaronder een verzoek voor een incidentele- of meerjarige aanvullende uitkering WWB kan worden ingediend en de criteria waarop de commissie een verzoek beoordeelt, zijn nader uitgewerkt in het Besluit WWB en in de Regeling WWB.

1.1. Incidentele aanvullende uitkering (IAU)

De IAU is bedoeld voor gemeenten die incidenteel meer dan 10 % tekort komen op het budget voor het WWB inkomensdeel.

Voorwaarden voor toekenning van een incidentele aanvullende uitkering

1. Het verzoek is ingediend in de periode van 1 januari tot en met uiterlijk 31 juli van het jaar, volgend op het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft;
2. De gemeente heeft voldaan aan de gestelde vormvoorschriften;
3. In de gemeente is naar het oordeel van de commissie sprake van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt (Geldt voor gemeenten met meer dan 10.000 inwoners);
4. De overstijging van de toegekende uitkering inkomensdeel is naar het oordeel van de commissie niet het gevolg van een onrechtmatige uitvoering van de wet;
5. De overstijging van de toegekende uitkering inkomensdeel is naar het oordeel van de commissie niet het gevolg van beleidskeuzen van, dan wel handelen door het college of de gemeenteraad. (Geldt voor gemeenten met meer dan 40.000 inwoners).
6. Met ingang van het beoordelingsjaar 2009; de gemeente kan geen aanspraak maken op een meerjarige aanvullende uitkering.

In de Regeling WWB en WIJ is verder bepaald dat de commissie bij een gemeente tussen de 10.000 en 40.000 inwoners waarin naar het oordeel van de commissie geen sprake is van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt, het gevoerde gemeentelijke beleid en de uitvoering daarvan bij de oordeelsvorming kan betrekken. De commissie heeft in dat geval de bevoegdheid te komen tot een positief advies, indien dat beleid of de uitvoering daarvan daartoe aanleiding geeft. Deze bepaling heeft dus voor een gemeente in deze grootteklasse het karakter van een hardheidsclausule wanneer er geen sprake is van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt.

1.2. Meerjarige aanvullende uitkering (MAU)

De MAU is in eerste instantie bedoeld voor gemeenten die vanwege een verdeelstoornis in het objectief verdeelmodel, meerjarig tekort komen op hun budget voor het WWB inkomensdeel. Omdat bij de totstandkoming van de MAU is aangenomen dat in het begin nog niet in alle gevallen beoordeeld zal kunnen worden of het tekort volledig te wijten is aan een verdeelstoornis of dat het tekort wordt veroorzaakt door de gemeentelijke uitvoering, kunnen voorlopig ook gemeenten waarbij het tekort mede is veroorzaakt door de gemeentelijke uitvoering voor een uitkering in aanmerking komen.

Van een meerjarig tekort is sprake als in elk van de drie kalenderjaren voorafgaande aan het kalenderjaar waarin het verzoek wordt ingediend, de kosten (saldo van uitgaven en ontvangsten) het toegekende inkomensdeel met minimaal 2,5% overstijgen en dit tekort naar verwachting ook aan de orde zal zijn in het jaar van het verzoek en de twee daarop volgende kalenderjaren. Er is sprake van een verdeelstoornis als het verdeelmodel in de specifieke situatie van een gemeente zodanig niet goed functioneert dat de gemeente niet de uitkering ontvangt die zij objectief gezien nodig zou hebben voor een juiste uitvoering van de wet.

Voorwaarden voor toekenning van een meerjarige aanvullende uitkering

1. De kosten van algemene bijstand hebben gedurende de drie kalenderjaren voorafgaand aan het jaar van het verzoek, de toegekende uitkering inkomensdeel met minimaal 2,5 procent overschreden en zullen dit naar verwachting ook in het jaar van het verzoek en de twee jaren daarna doen;
2. Het verzoek is ingediend bij de commissie in de periode van 1 januari tot uiterlijk 1 april van het eerste kalenderjaar waarop het verzoek betrekking heeft (voor 2009 gold de periode 15 februari tot 1 april);
3. De gemeente heeft voldaan aan de gestelde vormvoorschriften
4. Het tekort op het inkomensdeel is naar het oordeel van de commissie:

- a. in overwegende mate het gevolg van een verdeelstoornis, of;
- b. het gevolg van een combinatie van een verdeelstoornis en de gemeentelijke uitvoering, of;
- c. in overwegende mate het gevolg van de gemeentelijke uitvoering.

Al naar gelang het tekort meer wordt veroorzaakt door de gemeentelijke uitvoering en minder ten laste komt van een verdeelstoornis bedraagt het drempelbedrag om voor een meerjarige uitkering in aanmerking te kunnen komen, 2,5%, 5% of 7,5% van het gemiddelde tekort over de drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin de uitkering wordt aangevraagd.

2. Adviezen incidentele aanvullende uitkering

Zowel de specifieke regelgeving voor de aanvullende uitkering als de invulling door de commissie van de eigen beoordelingsruimte is in 2009 niet veranderd ten opzichte van 2008. Ook anderszins is de werkwijze van de commissie in 2009 niet veranderd.

De volledige beschrijving van de werkwijze van de commissie is te vinden op de in 2009 gelanceerde website van de commissie www.toetsingscommissiewwb.nl.

2.1 Overzicht aantal verzoeken en uitgebrachte adviezen

In 2009 hebben 76 gemeenten een verzoek ingediend voor een incidentele aanvullende uitkering budget inkomensdeel 2008. Het totale bedrag van deze verzoeken over 2008 bedroeg ca. € 17,2 miljoen.

Op één gemeente na hebben alle gemeenten het verzoek op tijd ingediend. De commissie heeft het verzoek van deze gemeente, met toepassing van de haar in de IAU toegekende bevoegdheden toch in behandeling genomen. Hoewel in een aantal gevallen het verzoek in eerste instantie niet compleet was, hoefde hiervoor in geen enkel geval uitstel te worden verleend. Een overzicht van de gemeenten en de bedragen waarop de gemeente aanspraak kon maken is opgenomen in bijlage 1.

Voor de vaststelling van het bedrag waarop een gemeente aanspraak kon maken bij een positief advies, is de commissie in beginsel uitgegaan van de toegekende budgetten inkomensdeel en van de kosten van bijstand zoals deze zijn opgenomen in de bijlage specifieke uitkeringen bij de gemeentelijke jaarrekening 2008. Opvallend was dat in 9 gevallen de opgave van de gemeente in het aanvraagformulier niet spoorde met de gegevens volgens deze bijlage. Na navraag bij de desbetreffende gemeenten zijn alle bedragen naar beneden, of naar boven gecorrigeerd conform de bijlage specifieke uitkeringen bij de gemeentelijke jaarrekening 2008.

Bij één gemeente heeft deze correctie ertoe geleid dat het tekort op het inkomensdeel WWB 2008 op minder dan 10% uitkwam. Op het verzoek van deze gemeente heeft de commissie negatief geadviseerd.

De Inspectie Werk en Inkomen heeft voor alle gemeenten vastgesteld dat de verlening van bijstand rechtmatig was.

Van de 76 gemeenten waren er:

- 14 met minder dan 10.000 inwoners;
- 56 tussen de 10.000 en 40.000 inwoners;
- 6 met meer dan 40.000 inwoners.

< 10.000 inwoners

Bij de 14 gemeenten met minder dan 10.000 inwoners kon worden volstaan met een beoordeling van de rechtmatigheid van de uitgaven en met een beoordeling of de gemaakte analyse van het tekort voldeed aan de minimaal daaraan te stellen eisen. Dit heeft bij deze 14 gemeenten geleid tot een positief advies.

Van 10.000 – 40.000 inwoners

Voor de 56 gemeenten tussen de 10.000 en 40.000 inwoners diende de commissie, behalve de rechtmatigheid, ook de situatie op de arbeidsmarkt te beoordelen. Dit heeft geleid tot de volgende bevindingen:

- 9 van de 56 gemeenten hebben voldaan aan het arbeidsmarkt criterium van de Regeling WWB en WIJ;
- van de overige 47 gemeenten hebben 7 gemeenten voldaan aan de aanvullende beoordelingsnorm van de commissie op basis van de CBS-indicator voor de werkloze beroepsbevolking in het COROP-gebied van de gemeente;
- Van de overige 40 gemeenten hebben 10 gemeenten voldaan aan de aanvullende beoordelingsnorm van de commissie op basis van de CWI-indicator voor de niet-werkende werkzoekenden in de gemeente;
- Van de overige 30 gemeenten heeft de commissie voor de beoordeling van de situatie op de arbeidsmarkt gebruik gemaakt van de door de gemeenten met het verzoek meegezonden analyse van de arbeidsmarkt en de overige meegezonden informatie. Aan 16 van deze gemeenten is schriftelijk om aanvullende informatie gevraagd om de situatie op de arbeidsmarkt nader te kunnen beoordelen. De commissie heeft, op basis van deze

bovengenoemde informatie voor 26 van deze gemeenten besloten tot een positief advies. In 4 gevallen, waaronder één geval vanwege het niet overschrijden van de drempel van 10%, heeft de commissie besloten tot een negatief advies.

- In één geval is de commissie niet voor 31 december 2009 tot een advies kunnen komen. Aan deze gemeente is tot medio januari 2010 de gelegenheid geboden om de juistheid van de door de gemeente gehanteerde in- en uitstroomcijfers, aan de hand van een door het CBS ondersteunde verklaring aan te tonen.

> 40.000 inwoners

Van de 6 gemeenten met meer dan 40.000 inwoners diende de commissie, naast de rechtmatigheid en de situatie op de arbeidsmarkt ook het beleid en de uitvoering in haar oordeel betrekken. Dit heeft geleid tot de volgende bevindingen.

Ten aanzien van de situatie op de arbeidsmarkt

- 1 gemeente voldeed aan het arbeidsmarkt criterium van de Regeling WWB;
- Geen der overige 5 gemeenten heeft voldaan aan de aanvullende beoordelingsnorm van de commissie op basis van de CBS-indicator voor de werkloze beroepsbevolking in het COROP-gebied van de gemeente.
Eén van de 5 gemeenten heeft voldaan aan de aanvullende beoordelingsnorm van de commissie op basis van de CWI-indicator voor de niet-werkende werkzoekenden in de gemeente. Van de andere 4 gemeenten is de commissie op basis van de door de gemeente met het verzoek meegezonden informatie alsnog tot het oordeel gekomen dat er sprake was van een bijzondere situatie op de arbeidsmarkt.

Ten aanzien van beleid en uitvoering

De commissie heeft, evenals in voorgaande jaren, haar oordeel over beleid en uitvoering primair gebaseerd op het oordeel terzake van de Inspectie Werk en Inkomen.

De Inspectie is voor alle 6 gemeenten boven de 40.000 inwoners tot het oordeel gekomen dat er geen sprake was van vermijdbare kosten als gevolg van de beleidskeuzen van, dan wel het handelen door het college of de gemeenteraad. De commissie heeft zich bij deze oordelen van de Inspectie kunnen aansluiten.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de 76 gemeenten die een verzoek hebben ingediend en van de wijze waarop de advisering tot stand is gekomen. Deze bijlage is tevens voorzien van een kaart van Nederland waarop deze 76 gemeenten zijn aangegeven.

Ten opzichte van 2007 is er in 2008 sprake geweest van een toename van het aantal verzoeken. 2008 is het jaar met het hoogste aantal verzoeken sinds de invoering van de WWB.

Ook in financieel opzicht is er in vergelijking met de voorgaande jaren sprake van een forse toename, ten opzichte van 2007 bedraagt de toename ruim € 10 miljoen.

Verzoeken en uitgaven over 2004 t/m 2008

	2004	2005	2006	2007	2008
aantal verzoeken	65	55	26	64	76
aantal toekenningen	59	49	25	59	70
bedrag toekenningen	€ 9.913.564	€ 5.983.691	€10.490.000	€ 6.603.085	16.738.295
Gem. uitk. bedrag	€ 168.027	€ 122.116	€ 419.600	€ 111.917	€ 239.119
in % van macrobudget	0,2%	0,1%	0,25%	0,2 %	0,4%

De verhoudingsgewijs grote stijging van het uitgekeerde bedrag kan voor een deel verklaard worden door het grotere aantal gemeenten > 40.00 inwoners dat een verzoek heeft ingediend (van 4 naar 6). Ook is het gemiddelde bedrag per verzoek gestegen. Tot slot is zoals al eerder is aangegeven het aantal verzoeken sterk gestegen. Mogelijk dat hier al sprake is van een eerste effect van de eind 2008 ontstane crisissituatie.

Van de 76 gemeenten die een verzoek hebben ingediend was voor 21 gemeenten de procedure nieuw (5 < 10.000 inwoners, 13 tussen 10.000 en 40.000 inwoners en 3 > 40.000 inwoners) . 2 gemeenten waren genoodzaakt om alle jaren een verzoek voor een aanvullende uitkering in te dienen.

2.2. Bevindingen en aanbevelingen IAU

Een aantal jaren al, heeft de commissie in de achtereenvolgende jaarverslagen aandacht gevraagd voor enkele zaken die zij van belang acht bij de beoordelingsprocedure van de aanvullende uitkering, zoals de aandacht van de gemeente voor de factoren die het uitgavenverloop bepalen en de relatie tussen een overschot op het werkdeel en een tekort op het inkomensdeel. Het gaat daarbij zowel om de kosten van bijstand die het gevolg zijn van niet door de gemeente te beïnvloeden (externe) factoren, als om het effect van het eigen beleid en uitvoering op die kosten. Ook over het beoordelingsjaar 2008 heeft de commissie ten aanzien van de bovenstaande aspecten moeten constateren dat gemeenten, die niet hebben voldaan aan de wettelijke of aanvullende statistische criteria, in de analyse van beleid en uitvoering en in die van de arbeidsmarkt, vaak volstaan met een meer of minder uitgebreide opsomming van het beleid dat wordt ingezet om het beroep op bijstand te beperken. Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse naar het effect van het ingezette beleid ontbrak in veel gevallen. In de analyse van de arbeidsmarkt ontbrak vaak een kwantitatieve vergelijking met gemeenten uit de regio en met gemeenten uit dezelfde gemeentegrootteklasse.

De commissie onderschrijft het belang van de beleidsinzet om de kosten van bijstand zo dicht mogelijk bij het toegekende budget inkomensdeel te krijgen. Voor de bewaking van de effectiviteit van die beleidsinzet blijft het naar het oordeel van de commissie echter voor een gemeente ook van belang om meer inzicht te hebben in de factoren die de kosten van bijstand bepalen en in wat de opbrengsten van het ingezette beleid zijn.

De commissie realiseert zich dat het, zeker voor de kleinere gemeenten, niet altijd mogelijk is om op dit punt tot een analyse te komen. Dat neemt niet weg dat de commissie van oordeel is dat iedere gemeente in staat moet worden geacht om een bevredigende analyse te maken. Naar het oordeel van de commissie is het voor alle gemeenten, maar zeker voor gemeenten met een tekort op het Inkomensdeel WWB, van belang om een zo goed mogelijk inzicht te hebben in de kosteneffectiviteit van het ingezette beleid.

Vanwege dit belang zal de commissie in 2010 meer nog dan in andere jaren, de gevallen waarin een gemeente niet voldoet aan de wettelijke en/of aanvullende statistische criteria, haar oordeel laten afhangen van de inhoud van de door de gemeente bij het verzoek te voegen analyses van beleid en uitvoering en van de analyse van de arbeidsmarkt. De commissie zal zich hierbij vooral richten op de kwantitatieve resultaten in de analyses en op de mate waarin in de analyses aandacht gegeven wordt aan een kwantitatieve en kwalitatieve vergelijking met omliggende gemeenten, vergelijkbare gemeenten elders in Nederland of regio en/of Nederland als geheel. Ook zal de commissie meer aandacht besteden aan de effectiviteit van het beleid, tot welk resultaat hebben de beleidsinspanningen, al dan niet gefinancierd via het Werkdeel, geleid. Om de gemeenten hierbij zoveel mogelijk behulpzaam te zijn, zal de commissie in het aanvraagformulier 2010, naast de open vragen, meer gericht gegevens gaan uitvragen.

In het jaarverslag over 2007 heeft de commissie enkele kanttekeningen gemaakt bij de in een substantieel aantal gevallen geconstateerde onderuitputting van het Werkdeel WWB. De commissie merkte hierover op, er niet in alle gevallen van overtuigd te zijn geweest dat de gemeenten met de inzet van het werkdeel WWB een maximale inspanning hebben geleverd om het tekort op het inkomensdeel te verkleinen. Gelet op het alles of niets karakter van de aanvullende uitkering, heeft deze constatering echter niet geleid tot een negatief advies omdat het naar het oordeel van de commissie niet goed mogelijk was om een vaste indicator te hanteren die gebaseerd is op de mate van uitputting van het werkdeel. Dit omdat bij de relatie tussen de uitputting van het werkdeel en het geheel van beleid en uitvoering ook een groot aantal andere factoren een rol speelt. De commissie stelde wel vast dat indien aan geen der vaste indicatoren is voldaan (arbeidsmarkt criterium van de regeling WWB en de twee aanvullende arbeidsmarkt criteria van de commissie), het in gevallen waarbij het werkdeel niet is uitgeput moeilijk is om te komen tot een advies zonder dat daarbij de manier waarop het werkdeel WWB is besteed te betrekken. Om die reden zou een gemeente, naar het oordeel van de commissie, in voorkomende gevallen bij het verzoek aan moeten geven waarom het werkdeel niet is uitgeput. Immers, de bewijslast om met toepassing van de hardheidsclausule aanspraak te kunnen maken op een aanvullende uitkering op het inkomensdeel WWB ligt bij de gemeenten. In dat verband kondigde de commissie aan over het beoordelingsjaar 2008, van gemeenten expliciet te zullen vragen naar de reden van de onderuitputting van het werkdeel en om dat te onderbouwen met relevante beleids- en sturingsinformatie.

Ten aanzien van het beoordelingsjaar 2008, heeft de commissie geconstateerd dat ook zonder rekening te houden met de meeneemregeling, in niet alle gevallen het voor 2008 beschikbare

Werkdeel geheel is benut. Daarnaast gaven veel gemeenten hiervoor bij het verzoek geen verklaring, waardoor de commissie aanvullende informatie diende op te vragen bij de gemeenten. Zeker onder de huidige economische situatie is het naar het oordeel van de commissie van groot belang dat iedere uitkeringsgerechtigde die daartoe in staat is een passend aanbod krijgt, gericht op participatie of re-integratie. Om dit belang te benadrukken zal de commissie in het aanvraagformulier vragen opnemen over de inzet van re-integratiemiddelen.

3. Adviezen meerjarige aanvullende uitkering

In 2009 heeft de commissie de staatssecretaris voor de eerste maal geadviseerd over verzoeken van gemeenten voor een meerjarige aanvullende uitkering. De commissie heeft zich voor wat betreft de procedure en de invulling van de eigen beoordelingsruimte laten leiden door hetgeen aangaande de meerjarige aanvullende uitkering is opgenomen in de Regeling WWB en WIJ en het Besluit WWB 2007. De volledige beschrijving van de werkwijze van de commissie is te vinden op de website van de commissie www.toetsingscommissiewwb.nl.

3.1 Overzicht verzoeken en uitgebrachte adviezen

In 2009 hebben 8 gemeenten een verzoek ingediend voor een meerjarige aanvullende uitkering. Alle 8 verzoeken zijn tijdig, voor 1 april 2009, ingediend. Het totaal door de staatssecretaris van SZW toegekende bedrag bedroeg in 2009, € 18,1 miljoen en zal voor 2010 en 2011 respectievelijk € 17.1 miljoen en € 15.9 miljoen bedragen.

Van de 8 gemeenten waren er:

- 2 gemeenten met meer dan 100.000 inwoners;
- 4 gemeenten tussen 40.000 en 100.000 inwoners en
- 2 gemeenten met minder dan 40.000 inwoners

Prétoets

De commissie diende op de eerste plaats via een zogenaamde prétoets vast te stellen of de verzoeken van de gemeenten in aanmerking kwamen voor een inhoudelijke beoordeling. Bij deze toets stelt de commissie niet alleen vast of voldaan is aan alle vormvoorschriften, maar beoordeelt de commissie ook of er sprake is van een degelijke en overtuigende onderbouwing van de verzoeken.

Naar het oordeel van de commissie voldeden alle 8 verzoeken aan de eisen van de prétoets, met dien verstande dat bij 4 gemeenten de analyse over mogelijke oorzaken van de overschrijding van het budget en een overzicht van de genomen en eventueel nog te treffen maatregelen van het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan ontbrak. De 4 gemeenten in kwestie, motiveerden dit door te stellen dat het jaarlijks tekort op het WWB inkomensdeel naar hun mening geheel of nagenoeg geheel het gevolg was van verdeelstoornissen en een overzicht van uit te voeren verbeteringen daarom niet opportuun was. Hoewel de commissie van oordeel was dat de motivering voor het niet mee zenden van de bedoelde analyse niet op alle onderdelen overtuigend was, heeft de commissie de verzoeken wel in behandeling genomen. De commissie heeft daarbij overwogen dat 2009 het eerste jaar is waarin gemeenten een MAU uitkering konden verzoeken en dat de te volgen procedures zich nog uit moeten kristalliseren. De commissie heeft daarnaast overwogen dat indien voor een gemeente wordt vastgesteld dat het tekort op het inkomensdeel WWB nagenoeg geheel het gevolg is van een verdeelstoornis, die gemeente geen uitvoering hoeft te geven aan een "verbeterplan". Wanneer de beoordeling voor een gemeente echter anders uitvalt, kan aan die gemeente alsnog de voorwaarde worden opgelegd om een overzicht van te nemen maatregelen ter verbetering van beleid en uitvoering op te stellen.

Van de 4 gemeenten hebben 3 gemeenten in een later stadium alsnog een verbeterplan opgesteld. Aan 1 gemeente is niet gevraagd om een verbeterplan op te stellen. Bij deze gemeente was de commissie van oordeel dat het tekort op het inkomensdeel WWB nagenoeg volledig een gevolg was van een verdeelstoornis.

Inhoudelijk onderzoek en advisering

De commissie heeft zich bij haar inhoudelijke oordeel laten leiden door de rapporten die in opdracht van de commissie door IWI zijn opgemaakt. Daarnaast heeft de commissie kennis genomen van de door de gemeente met het verzoek mee gezonden stukken.

Op basis van de rapporten en de eigen waarneming heeft de commissie op 1 verzoek voor de meerjarige aanvullende uitkering negatief geadviseerd. Uit de rapportage van IWI bleek dat het tekort op het WWB inkomensdeel bij deze gemeente niet het gevolg was van een storing in het objectieve verdeelmodel, maar dat dit tekort geheel veroorzaakt werd door het historisch verdeelmodel.

Daar de MAU ziet op het compenseren van tekorten die het gevolg zijn van verdeelstoornissen in het objectief verdeelmodel heeft de commissie de staatssecretaris negatief geadviseerd.

Van de 7, door de commissie met een positief advies aan de staatssecretaris van SZW gezonden verzoeken, is de commissie op basis van de rapportage van IWI en de door de gemeente met het verzoek mee gezonden stukken in 4 gevallen tot de conclusie gekomen dat het tekort op het inkomensdeel WWB veroorzaakt werd door een combinatie van verdeelstoornissen en gemeentelijke

uitvoering. In deze gevallen heeft de commissie de staatssecretaris geadviseerd om als drempel te hanteren, 5% van het gemiddeld toegekende jaarbudget Inkomensdeel.

Bij 1 van deze 4 zaken is de commissie afgeweken van de conclusie van IWI. Daar waar IWI tot de slotsom was gekomen dat het tekort bij de gemeente, nagenoeg geheel het gevolg was van een verdeelstoornis, was de commissie van oordeel dat het tekort veroorzaakt werd door een combinatie van verdeelstoornissen en het gemeentelijk beleid en - uitvoering.

In de overige 3 gevallen heeft de commissie conform de rapportage van IWI geconcludeerd dat het tekort op het inkomensdeel WWB (nagenoeg) volledig het gevolg was van verdeelstoornissen en heeft zij de staatssecretaris geadviseerd om als drempel te hanteren, 2,5% van het gemiddeld toegekende jaarbudget Inkomens deel.

3.2. Bevindingen en aanbevelingen MAU

In het jaarverslag over 2007 heeft de commissie aangegeven de totstandkoming van de MAU met instemming te begroeten. Met de komst van de MAU wordt deels aan de wens van de commissie voldaan om bij de beoordeling van een verzoek voor een aanvullende uitkering, niet alleen de situatie op de arbeidsmarkt te betrekken, maar ook de werking van het verdeelmodel en het gemeentelijk beleid. Van meer belang echter is naar het oordeel van de commissie dat gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om aan de hand van een door de gemeente zelf opgesteld plan, de kwaliteit van de uitvoering en het beleid te verhogen.

De inwerkingtreding van de MAU heeft tot gevolg gehad dat de werkzaamheden van de commissie zijn uitgebreid met het adviseren van de staatssecretaris van SZW over verzoeken in het kader van de MAU. In het jaarverslag over 2007 heeft de commissie hierover opgemerkt dat 2009 voor wat betreft de advisering over de MAU vooral een jaar zal worden om ervaring op te doen met advisering in het kader van de MAU en procedures rond het verzoek uit te ontwikkelen. De commissie realiseert zich dat het na één jaar van advisering niet mogelijk is om al zwaarwegende conclusies te trekken aangaande de werking en uitvoerbaarheid van de MAU. Niettemin is de commissie van oordeel dat uit dit eerste jaar wel al enkele, zij het voorlopige gevolgtrekkingen kunnen worden opgemaakt. Op de eerste plaats stelt de commissie vast dat de regelgeving en de daaruit voortvloeiende verzoek- en beoordelingsprocedures voldoende duidelijk zijn en tevens werkbaar zijn gebleken. Mede dankzij de goede afspraken die de commissie vooraf heeft kunnen maken met IWI en de als gevolg daarvan ook goede samenwerking is de commissie in staat geweest om tijdig tot een naar haar oordeel voldoende afgewogen oordeel te kunnen komen. Lopende de afhandeling van het verzoeken heeft de commissie echter ook enkele zaken opgemerkt waarvoor de commissie aandacht wil vragen.

Op basis van de MAU kunnen gemeenten gedurende drie opeenvolgende kalenderjaren een aanvullende uitkering ontvangen. Niet geregeld is de situatie dat een gemeente, ook na drie jaar MAU nog altijd wordt geconfronteerd met een tekort op het inkomensdeel WWB. Ook is niet duidelijk op welke wijze een gemeente kan worden geholpen die na de MAU uitkering één of enkele jaren geen tekort heeft boven de drempel, maar daarna weer wel. De commissie realiseert zich dat de huidige MAU binnen 4jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd en dat er aan de hand van de resultaten van die evaluatie zal worden beoordeeld of en zo ja op welke wijze de MAU zal worden gecontinueerd. Niettemin wil de commissie er nu al de aandacht op vestigen dat de gemeenten tijdig dienen te weten met welke situatie zij na 3 jaar MAU geconfronteerd kunnen worden.

Zoals al in onderdeel 3.1. van dit hoofdstuk is opgemerkt hebben een aantal gemeenten bij het verzoek een op onderdelen niet overtuigende analyse bijgevoegd voor het achterwege laten van een overzicht van reeds genomen maatregelen en eventueel nog te treffen maatregelen ter verbetering van het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. De gemeenten motiveerden dit door te stellen dat beleid en uitvoering bij de gemeente op orde was, dat daaruit logischerwijs voortvloeide dat het tekort nagenoeg geheel het gevolg was van de werking van het verdeelmodel en dat een, zoals men het noemde "verbeterplan" dus niet aan de orde was. Een verbeterplan opstellen zou naar de mening van de gemeenten de indruk kunnen wekken dat men verbeteringen nog wel mogelijk acht, hetgeen aldus de gemeenten niet het geval is.

De commissie kan de gemeenten deels volgen in deze redenering. Immers in de regeling is opgenomen dat als het tekort op het inkomensdeel WWB niet nagenoeg geheel kan worden geweten aan de werking van het verdeelmodel, de gemeente, wil zij in aanmerking kunnen komen voor een meerjarige aanvullende uitkering, een door de gemeenteraad goedgekeurd verbeterplan dient op te stellen. Als het tekort dus nagenoeg geheel blijkt te worden veroorzaakt door de werking van het verdeelmodel, is een "verbeterplan" volgens de regelgeving niet verplicht.

De commissie is anderzijds van oordeel dat het welhaast ondenkbaar is dat op enig moment in de uitkeringsperiode van de MAU, van het gemeentelijk beleid en uitvoering gesteld kan worden dat deze zo optimaal zijn georganiseerd dat er geen verbeteringen en of aanpassingen meer mogelijk zijn. Maatschappelijke en economische ontwikkelingen hebben vrijwel direct effect op de sociale zekerheid. Ook het denken over de inzetbaarheid van personen op de arbeidsmarkt en de mate waarin personen belast kunnen worden, verandert voortdurend. Alleen al deze bewegingen maken een constante aandacht voor- en aanpassing van beleid en uitvoering naar het oordeel van de commissie noodzakelijk.

Los daarvan is uit de eerste ronde van advisering gebleken dat er in vrijwel alle beoordeelde gevallen een deel van het tekort niet verklaard kon worden uit de werking van het verdeelmodel. Hoewel dit niet automatisch tot de conclusie mag leiden dat er dan sprake zou zijn van in beleid of uitvoering gelegen verklaringen, lijkt de conclusie wel gerechtvaardigd dat dit diffuse terrein, geen absolute uitspraken rechtvaardigt. Op grond van het bovenstaande is de commissie van mening dat een gemeente die een beroep doet op een regeling die indirect wordt gefinancierd, door de gemeenten die geen tekort op het I-deel hebben, de verantwoordelijkheid heeft om het beleid en uitvoering voortdurend te optimaliseren. Vanuit deze gedachte heeft de commissie in haar adviezen over gevallen waarbij volgens de regelgeving geen verbeterplan verplicht kan worden gesteld, de staatssecretaris geadviseerd om gemeenten te wijzen op deze verantwoordelijkheid. Gezien het belang van een zo optimaal mogelijk beleid en uitvoering ware het wellicht te overwegen om in de toekomst in alle gevallen een plan verplicht te stellen waarin de gemeente aangeeft op welke wijze men beleid en uitvoering zo optimaal mogelijk laat aansluiten bij de actuele en te verwachten ontwikkelingen op het terrein van de sociale zekerheid. Niet alleen wordt hiermee de gemeentelijke verantwoordelijkheid benadrukt, ook wordt voorkomen dat het opstellen van een plan wordt opgevat als een impliciete schuldbekentenis.

Gedurende de beoordelingsperiode is de commissie er door enkele gemeenten op gewezen dat de recente economische ontwikkelingen en het daaruit voortvloeiende, te verwachten ongunstige effect op het klantenbestand, maakt dat de MAU uitkering ongunstiger uit dreigt te vallen dan een uitkering krachtens de IAU. De reden is dat de systematiek van de MAU uitgaat van een gefixeerde uitkering, waarbij de hoogte wordt bepaald door het gemiddelde tekort over de drie, aan de uitkeringsjaren voorafgaande jaren, terwijl de IAU uitgaat van het werkelijke tekort. De commissie doet hierover verder geen uitspraak, maar acht het wel tot haar taak om dit signaal op deze plaats te vermelden.

De commissie heeft over één verzoek voor een MAU uitkering negatief aan de staatssecretaris van SZW geadviseerd. Zoals eerder is aangegeven ging het hier om een gemeente waarvoor het budget inkomensdeel WWB deels wordt vastgesteld op historische grondslag en deels op objectieve grondslag.

De reden van het negatieve advies was dat het tekort bij deze gemeente niet het gevolg was van een verdeelstoring in het objectief vastgestelde deel van het totale inkomensdeel, maar voortvloeide uit de verdeelsystematiek van het historische deel van het budget. De vertraagde doorwerking van de historische uitgaven op het toe te kennen budget bleek de belangrijkste oorzaak voor het tekort bij de gemeente.

Uit de door IWI opgestelde rapportage maakt de commissie op dat vanwege de jaarlijkse stijging van de uitgaven van de gemeente, het historisch bepaalde deel van het budget telkens blijft achterlopen op de feitelijke uitgaven, waardoor de gemeente geconfronteerd blijft worden met een tekort. Dit klemt naar het oordeel van de commissie temeer, omdat de stijging van de uitgaven blijkens de rapportage van IWI niet kon worden toegeschreven aan het beleid of de uitvoering bij de gemeente.

De commissie heeft naar wegen gezocht om in dit specifieke geval, met toepassing van haar in de MAU gegeven bevoegdheden te kunnen komen tot een positief advies. Daar de MAU echter in opzet en praktische uitwerking uitsluitend van toepassing is op tekorten die naast eventueel aan beleid en uitvoering toe te schrijven tekorten, geheel of gedeeltelijk zijn veroorzaakt door storingen in het objectieve verdeelmodel, bleek hiertoe geen mogelijkheid te bestaan.

Met de komst van de MAU kunnen gemeenten met een tekort op het WWB inkomensdeel maximaal drie maal een beroep doen op de IAU. Voor gemeenten als de onderhavige, waarvan de hoogte van het budget van het WWB inkomensdeel, deels op basis van de historische- en deels op basis van de objectieve verdeelsleutel wordt vastgesteld kan dit betekenen dat zij op een gegeven moment, op geen enkele wijze kunnen worden gecompenseerd voor een niet verwijtbaar tekort op het WWB inkomensdeel. De commissie acht dit een ongewenste situatie en adviseert de staatssecretaris om oog te hebben voor dergelijke specifieke situaties en om binnen de kaders van de Wet werk en bijstand hiervoor een oplossing te creëren.

Bijlage 1. Kernoverzicht van de gemeenten die over 2008 een verzoek hebben ingediend

Gemeente	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Abcoude	8.684	501.296	613.345	22,4 %	61.919	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Albrandswaard	22.462	1.884.004	2.169.897	15,2 %	97.493	positief	nvt	n	n	positief
Andijk	6.581	389.738	470.133	20,6 %	41.421	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Arcen en Velden	8.743	479.535	700.853	46,2 %	173.365	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Asten	16.392	1.342.281	1.820.867	35,7 %	344.358	positief	nvt	ja	n	positief
Barendrecht	44.980	1.879.902	3.004.066	59,8 %	936.174	positief	pos.	n	ja	positief
Beesel	13.644	1.708.788	2.025.620	18,5 %	145.953	positief	nvt	ja	n	positief
Bellingwedde	9.497	1.511.636	1.905.350	26,0 %	242.550	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Bergambacht	9.519	372.647	452.973	21,6 %	43.061	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Best	29.098	3.392.421	3.984.138	17,4 %	252.475	positief	nvt	n	n	positief
Boarnsterhim	19.270	1.928.405	2.152.615	11,6 %	31.370	positief	nvt	n	n	positief
Bodegraven	19.423	1.492.242	1.760.213	18,0 %	118.747	positief	nvt	n	n	positief
Bolsward	9.730	2.091.252	2.315.175	10,7 %	14.798	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Breukelen	14.674	729.981	839.198	15,0 %	-	positief	nvt	n	n	negatief
Bronckhorst	37.823	1.666.099	1.853.189	11,2 %	20.480	positief	nvt	ja	ja	positief
Brummen	21.200	1.590.293	1.892.821	19,0 %	143.499	positief	nvt	ja	ja	positief
Brunssum	29.750	9.013.155	10.327.347	14,6 %	412.876	positief	nvt	n	n	positief
Bunnik	14.258	609.526	791.548	29,9 %	121.069	positief	nvt	n	n	positief
De Marne	10.664	2.111.456	2.447.181	15,9 %	124.580	positief	nvt	n	n	positief
Dinkelland	26.116	816.451	1.037.779	27,1 %	139.683	positief	nvt	n	n	positief
Geertruidenberg	20.846	2.019.246	2.360.115	16,9 %	-	positief	nvt	n	n	negatief
Gemert-Brakel	28.103	2.838.401	3.218.288	13,4 %	96.047	positief	nvt	n	n	positief
Goirle	22.319	2.079.642	2.370.705	14,0 %	83.098	positief	nvt	n	n	positief
Graafstroom	9.796	201.579	243.140	20,6 %	21.403	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Hatterm	11.657	696.222	872.237	25,3 %	106.393	positief	nvt	n	ja	positief
Heerde	18.212	883.836	1.105.658	25,1 %	133.438	positief	nvt	n	ja	positief
Heerlen	89.678	40.950.159	47.137.130	15,1 %	2.091.955	positief	pos.	n	n	positief
Heeze-Leende	15.133	733.818	881.867	20,2 %	74.667	positief	nvt	n	n	positief
Helden	19.529	1.129.735	1.352.390	19,7 %	-	positief	nvt	n	n	negatief
Horst aan de Maas	28.975	1.905.222	2.228.789	17,0 %	133.045	positief	nvt	n	n	positief
Houten	46.479	3.288.489	3.845.171	16,9 %	227.833	positief	pos.	n	n	positief

Gemeente	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kerkrade	48.334	16.133.947	19.399.773	20,2 %	1.652.431	positief	pos.	ja	ja	positief
Landgraaf	38.748	10.193.346	11.712.610	14,9 %	499.929	positief	nvt	n	n	positief
Leek	19.289	2.574.406	3.025.212	17,5 %	193.366	positief	nvt	n	n	positief
Leeuwarderadeel	10.383	976.421	1.167.690	19,6 %	93.627	positief	nvt	n	n	positief
Leiderdorp	26.376	2.693.487	3.085.486	14,6 %	122.650	positief	nvt	n	ja	positief
Lemsterland	13.431	1.965.882	2.236.516	13,8 %	74.046	positief	nvt	n	n	positief
Lochem	33.066	2.616.287	3.137.522	19,9 %	259.606	positief	nvt	n	ja	positief
Margraten	13.531	934.590	1.082.368	15,8 %	54.319	positief	nvt	n	n	positief
Meerssen	19.745	2.115.015	2.451.152	15,9 %	124.636	positief	nvt	n	n	positief
Meerlo-Wanssum	7.672	297.369	333.808	12,3 %	6.702	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Meijel	5.956	224.683	280.914	25,0 %	33.763	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Mentherwolde	12.498	2.441.562	2.729.433	11,8 %	43.715	positief	nvt	n	n	positief
Middelharnis	17.689	933.456	1.125.574	20,6 %	98.772	positief	nvt	n	n	positief
Midden-Delfland	17.537	670.438	811.890	21,1 %	74.408	positief	nvt	n	n	positief
Mill en St. Hubert	10.995	607.264	779.941	28,4 %	111.951	positief	nvt	ja	n	positief
Montfoort	13.493	550.288	630.219	14,5 %	-	positief	nvt	n	n	negatief
Nederweert	16.666	778.890	953.423	22,4 %	96.644	positief	nvt	n	n	positief
Nieuw-Lekkerland	9.503	592.829	755.046	27,4 %	102.934	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Nuenen	22.598	2.576.828	2.989.489	16,0 %	154.978	positief	nvt	n	n	positief
Oegstgeest	22.367	1.612.897	1.838.588	14,0 %	64.401	positief	nvt	n	ja	positief
Opsterland	29.714	3.550.838	4.217.684	18,8 %	311.762	positief	nvt	n	n	positief
Ouderkerk	8.156	280.748	355.517	26,6 %	46.694	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Reiderland	7.016	2.236.591	2.941.636	31,5 %	481.386	positief	nvt	nvt	nvt	positief
Scheemda	14.234	2.234.166	2.772.830	24,1 %	315.247	positief	nvt	n	ja	positief
Schermer	5.300	211.517	256.021	21,0 %	-	positief	nvt	nvt	nvt	positief *
Schinnen	13.400	1.661.921	1.812.329	9,1 %	-	positief	nvt	n	n	negatief
Sint Anthonis	11.789	505.782	620.714	22,7 %	64.354	positief	nvt	n	n	positief
Sittard-Geleen	95.691	28.633.365	33.268.995	16,2 %	1.772.294	positief	pos.	n	n	positief
Someren	18.211	1.398.025	1.753.687	25,4 %	215.860	positief	nvt	n	n	positief
Staphorst	15.973	520.159	757.154	45,6 %	184.979	positief	nvt	n	n	positief
Tubbergen	20.797	732.693	911.868	24,5 %	105.906	positief	nvt	ja	n	positief
Vaals	9.825	2.962.192	3.601.820	21,6 %	343.409	positief	nvt	nv	nvt	positief

Gemeente	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Valkenburg a/d Geul	17.092	2.724.991	3.010.347	10,5 %	12.857	positief	nvt	ja	n	positief
Venlo	91.872	25.236.821	28.763.401	14,0 %	1.002.898	positief	pos.	n	n	positief
Voorst	23.659	1.504.472	1.827.255	21,5 %	172.336	positief	nvt	n	ja	positief
Wassenaar	25.763	2.546.678	3.029.385	19,0 %	228.039	positief	nvt	n	n	positief
Westerveld	19.290	1.457.804	1.783.778	22,4 %	180.194	positief	nvt	ja	n	positief
Wijdmeren	23.432	1.350.117	1.523.846	12,9 %	38.716	positief	nvt	n	n	positief
Wijk bij Duurstede	23.306	1.723.012	1.934.441	12,3 %	39.128	positief	nvt	n	n	positief
Winschoten	18.359	6.051.689	7.147.056	18,1 %	490.198	positief	nvt	n	ja	positief
Winterswijk	29.184	3.879.582	4.389.511	13,1 %	121.971	positief	nvt	n	ja	positief
Wormerland	15.901	1.232.509	1.517.964	23,2 %	162.203	positief	nvt	n	ja	positief
Wymbritseradiel	16.080	1.046.150	1.208.502	15,5 %	57.737	positief	nvt	ja	n	positief
Zaltbommel	26.187	2.045.907	2.273.018	11,1 %	22.520	positief	nvt	n	n	positief
Zederik	13.388	543.114	668.404	23,1 %	70.979	positief	nvt	n	n	positief

1 = aantal inwoners per 1 januari 2008

2 = toegekende uitk.inkomensdeel WWB 2008

3 = kosten van algemene bijstand in 2008

4 = tekort inkomensdeel WWB 2008 als % van de toegekende uitkering

5 = kosten van alg. bijstand in 2008 waarvoor een aanv.

uitkering kon worden verstrekt

6 = oordeel van IWI over de financiële rechtmatigheid

van de uitvoering van de WWB

7 = oordeel van IW over de relatie tussen beleid/uitvoering

en het tekort op het inkomensdeel WWB

8 = geldigheid van het arbeidsmarkt criterium van de

Regeling WWB

9 = geldigheid van de aanvullende arbeidsmarkt criteria

van de Toetsingscommissie WWB

10 = advies van de toetsingscommissie

* De commissie had positief geadviseerd. De staatssecretaris heeft dit advies

niet opgevolgd en afwijzend beschikt

Bijlage 2. Overzicht uitputting W-deel in 2008 door de verzoekende gemeenten

Aanvraag gemeente	Meeneem-regeling 2007	Budget W-deel 2008	Uitgaven W-deel 2008	UB % excl. meeneem	UB % incl. meeneem
Abcoude	116.904,51	156.328,35	54.720,00	35,0%	20,0%
Albrandswaard	529.283,18	661.338,53	374.219,00	56,6%	31,4%
Andijk	112.831,11	155.445,36	123.107,00	79,2%	45,9%
Arcen en Velden	118.901,56	162.523,38	165.360,00	101,7%	58,8%
Asten	238.234,20	354.839,57	506.144,00	142,6%	85,3%
Barendrecht	467.796,59	646.202,73	700.116,00	108,3%	62,8%
Beesel	-63.099,01	334.848,34	514.000,00	153,5%	189,1%
Bellingwedde	24.191,50	951.341,92	725.579,00	76,3%	74,4%
Bergambacht	147.443,37	182.313,02	84.021,00	46,1%	25,5%
Best	313.280,09	873.086,52	708.302,00	81,1%	59,7%
Boarnsterhim	738.804,91	984.646,53	1.077.456,00	109,4%	62,5%
Bodegraven	301.394,38	415.972,44	480.627,00	115,5%	67,0%
Bolsward	410.302,19	871.352,80	806.915,00	92,6%	63,0%
Breukelen	126.015,17	181.142,75	64.172,00	35,4%	20,9%
Bronckhorst	481.074,31	490.589,04	910.945,00	185,7%	93,8%
Brummen	545.122,21	679.140,43	609.067,00	89,7%	49,7%
Brunssum	1.719.556,92	3.452.077,36	3.496.081,00	101,3%	67,6%
Bunnik	960,16	205.930,95	229.934,00	111,7%	111,1%
De Marne	208.329,05	949.243,31	1.062.811,00	112,0%	91,8%
Dinkelland	308.750,17	375.737,98	416.115,00	110,7%	60,8%
Geertruidenberg	500.622,81	685.908,00	537.145,00	78,3%	45,3%
Gemert-Bakel	633.186,73	826.916,08	1.099.160,00	132,9%	75,3%
Goirle	468.271,32	573.726,07	541.763,00	94,4%	52,0%
Graafstroom	85.632,49	111.583,19	137.519,00	123,2%	69,7%
Hatterum	221.221,04	273.977,55	171.799,00	62,7%	34,7%
Heerde	-28.940,35	494.733,84	227.685,00	46,0%	48,9%
Heerlen	12.651.135,37	18.195.457,95	20.375.573,00	112,0%	66,1%
Heeze-Leende	258.650,38	325.222,15	198.814,00	61,1%	34,1%
Helden	360.352,37	415.051,15	479.365,00	115,5%	61,8%
Horst aan de Maas	318.742,41	574.856,01	378.709,00	65,9%	42,4%
Houten	-3.236,17	589.510,00	541.478,00	91,9%	92,4%
Kerkrade	832.531,70	6.406.561,25	4.837.252,00	75,5%	66,8%
Landgraaf	819.279,54	4.323.429,16	3.469.246,00	80,2%	67,5%
Leek	970.874,18	1.255.826,93	1.451.096,00	115,5%	65,2%
Leeuwarderadeel	439.235,35	568.435,19	420.890,00	74,0%	41,8%
Leiderdorp	628.640,94	808.109,22	985.086,00	121,9%	68,6%
Lemsterland	513.472,28	855.238,25	746.301,00	87,3%	54,5%
Lochem	244.653,28	866.399,60	1.359.719,00	156,9%	122,4%
Margraten	209.680,82	381.279,85	378.604,00	99,3%	64,1%
Meerssen	361.412,24	770.439,06	825.965,00	107,2%	73,0%
Meerlo-Wanssum	93.825,75	99.429,99	64.945,00	65,3%	33,6%
Meijel	5.694,39	75.894,71	81.465,00	107,3%	99,8%
Menterwolde	727.367,33	1.364.156,37	1.276.274,00	93,6%	61,0%
Middelharnis	398.781,58	489.848,17	388.743,00	79,4%	43,7%
Midden-Delfland	173.119,92	245.023,37	172.348,00	70,3%	41,2%
Mill en Sint Hubert	174.221,78	216.662,90	50.707,00	23,4%	13,0%
Montfoort	128.214,37	183.183,91	63.583,00	34,7%	20,4%
Nederweert	203.701,85	236.699,49	357.209,00	150,9%	81,1%
Nieuw-Lekkerland	139.187,42	189.391,04	73.954,00	39,0%	22,5%
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	450.694,50	626.685,24	495.931,00	79,1%	46,0%
Oegstgeest	322.058,94	425.904,05	472.189,00	110,9%	63,1%
Opsterland	-693.634,61	1.797.652,51	1.434.092,00	79,8%	129,9%
Ouderkerk	89.678,98	116.547,48	61.296,00	52,6%	29,7%
Reiderland	146.500,62	1.130.340,70	1.019.610,00	90,2%	79,9%
Scheemda	135.836,76	1.228.011,77	1.001.441,00	81,5%	73,4%

Aanvraag gemeente	Meeneem-regeling 2007	Budget W-deel 2008	Uitgaven W-deel 2008	UB % excl. meeneem	UB % incl. meeneem
Schermer	-28.020,66	61.964,45	63.492,00	102,5%	187,1%
Schinnen	337.436,51	550.040,60	949.383,00	172,6%	107,0%
Sint Anthonis	256.691,75	293.776,25	145.088,00	49,4%	26,4%
Sittard-Geleen	3.766.008,32	12.600.048,00	12.472.944,00	99,0%	76,2%
Someren	282.586,02	417.199,15	394.958,00	94,7%	56,4%
Staphorst	108.416,34	153.545,32	245.215,00	159,7%	93,6%
Tubbergen	-29.769,76	366.938,34	361.761,00	98,6%	107,3%
Vaals	171.882,63	885.830,39	1.043.523,00	117,8%	98,7%
Valkenburg aan de Geul	583.239,43	1.115.570,80	1.528.267,00	137,0%	90,0%
Venlo	5.839.660,53	9.544.045,59	12.769.710,00	133,8%	83,0%
Voorst	239.342,58	479.626,27	636.277,00	132,7%	88,5%
Wassenaar	520.771,11	813.897,04	368.940,00	45,3%	27,6%
Westerveld	-123.234,41	626.462,48	663.782,00	106,0%	131,9%
Wijdmeren	291.302,49	411.631,08	257.391,00	62,5%	36,6%
Wijk bij Duurstede	60.983,90	529.528,24	852.876,00	161,1%	144,4%
Winschoten	-82.377,99	3.146.066,27	2.392.893,00	76,1%	78,1%
Winterswijk	1.044.365,21	1.344.577,40	1.437.827,00	106,9%	60,2%
Wormerland	286.506,97	452.665,87	254.300,00	56,2%	34,4%
Wymbritseradiel	341.802,20	471.660,21	512.872,00	108,7%	63,0%
Zaltbommel	438.122,20	586.857,00	490.207,00	83,5%	47,8%
Zederik	110.329,74	181.196,18	302.148,00	166,8%	103,6%

Bijlage 3. Overzichtskaart landelijke spreiding aanvragen over 2004 t/m 2008

